

Zgodbe

V kenijsko vasico prvič z otroki

Zakonca Anja in Peter Radšel, oba doktorja medicine, sta leta 2004 organizirala prvo odpravo Sekcije za tropsko medicino v preprosto afriško vasico Majiwa v Keniji. Letos sta se vrnila s svojimi tremi otroki, za katere je bila to velika izkušnja. Tamkajšnji šoli so prinesli številne pripomočke. »Potrebujejo karkoli. Učnih pripomočkov praktično ni, za 545 učencev osemletke skrbi devet učiteljev, v razredu je tudi po skoraj sto otrok,« pojasnjuje dr. Anja Radšel.

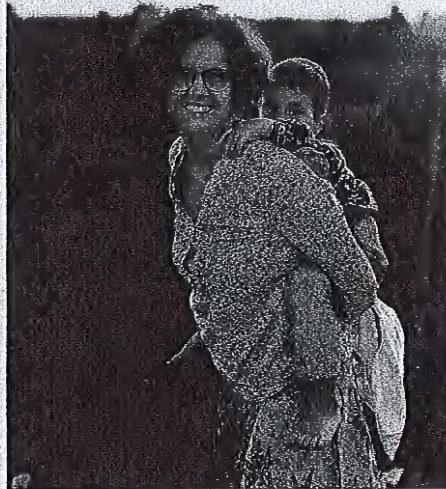
MAJA BERTONCEJ

Družina Radšel iz Sore v medvoški občini je pred kratkim obiskala Kenijo. Ne gre za naključje. Zakonca Anja in Peter sta oba doktorja medicine. Leta 2004 sta prvič stopila v Majiwo, preprosto afriško vasico v odročnem delu Kenije. Organizirala sta prvo odpravo Sekcije za tropsko medicino v ta del Afrike. Pred enajstimi leti sta prvič postala starša in februarja sta se v Majiwo podala skupaj s svojimi tremi otroki.

AIDS, revščina ..., ljudje pa prijazni in povezani

Anja Radšel je najprej obujala spomine na čas pred 18 leti, kako je Majiwo doživljala takrat. »Skupnost je bila razdejana od že predolgega divjanja epidemije AIDS-a, ki je lokalno ljudstvo Luo zaradi poligamnih tradicij in določenih vraž še posebno hudo prizadela. Več tisoč ljudi je brez vsakršne zdravstvene oskrbe živelo pod pragom revščine in hiškah iz blata in slame, brez vsakršne infrastrukture. Vsak drugi dan so se po zraku širile melodije pogrebniških slavij preminulih mladih ljudi, v katerih so odzvanjale zgodbe nove množice osirotelih otrok, njihovih ostarelih onemoglih babic in še večje revščine. HIV je bil tabu, zdravljen je bil tabu, zdravljen je bilo in otrok niso smeli testirati – zaradi bojazni, da bi družine okužene otroke zaradi pomanjkanja zavrgle. Na poljih so od svita kopale matere, do odhoda v šolo, včasih tudi sredi noči ob svetli luni, so se jim pridružili otroci. Ko je sonce začelo žgati premočno, so šle na trg

prodajat sadje in pridelek. Može so prevečkrat v ornami lokalnega žganja maldušno pohajali naokoli. Pokrajina je bila brez dreves, ki so bila vsa posekana za kurjavo, novih pa niso sadili, ker so vedeli, da bodo koruzo po treh mesecih poželi, dreves pa čez nekaj let zelo verjetno ne bodo dočakali. V mestih so njihovi podkupljeni voditelji v svoje žepe stekali potok denarja, sami pa so bili prepuščeni nemilosti resničnosti. V tej nesrečni podobi vsakdana bi bil zrak lahko cankarjansko zadušen od obupa, bede, trpljenja in samopomilovanja. Pa ni bilo tako. Dišalo je po prijaznosti, povezanosti, pogumu, sprejemanju, moči in preživetju. Ljudje so se ob večerih zbrali na večerji ob ognjišču in si pripovedovali zgodbe minulega dne. Zatem so včasih zapeli in zaplesali ob ritmu bobnanja na čebre, v katerih so čez dan nosili vodo iz vodnjaka. Veliko so se smejali. Domačini so nas toplo sprejeli v svoje življenje, z nami so delili svoja skromna bogastva in nam podarili občutek skupnosti. Otroci so v skrbi za skupno dobro vsak posebej prispevali svoj košček. Na poti iz šole domov so nabrali dračje in v vodnjaku načrpali vodo, nato pa so se v gručah navihano podili naokoli, nekateri z dojenčki na hrbtu, po drevesnih plezali za mangi in gvavami in si brez igrar ves čas izmišljali nove in nove igre. Bili so odgovorni, a ne zadušeni člani skupnosti. Zaželela sem si, da bi pri nas znali tako vzgajati svoje otroke. Žalostno dejstvo je bilo le to, da je bila njihova izobrazbena pot močno zadržana s pomanjkanjem denarja za šolnine in slabimi učnimi

Anja Radšel z najmlajšim otrokom / Foto: osebnih arhiv

pogoji v lokalni šoli, zato so bili številni že vnaprej obsojeni na motiko in nujno ter prezgodnje starševstvo,« je pojasnila.

Uredili vaško ambulanto, več kot trideset odprav

V naslednjih letih so skupaj z drugimi »tropci« nadaljevali svoje delo in iz zapuščene vaške družinske hiše je zrasla prava vaška ambulanta s kenijsko licenco in dvema stalno prisotnima zdravstvenima delavcema. »Do začetka koronske pandemije je v vasi delovalo več kot trideset naših odprav mladih zdravnikov in medicinskih sester. V času pandemije se je naše delovanje v vasi žal popolnoma ustavilo. Kolikor se je dalo, smo pomagali na daljavo,« je dejala Radšlova, ki je konec februarja z možem odšla v »izvidnico«, po zeleno luč, da znova vzpostavijo delovanje

v vasi. »Po enajstih letih materinstva sem bila presrečna, da sem znova stopila na vaška afriška tla, tokrat skupaj z otroki, za katere sem si vedno želela, da bi imeli priložnost izkusiti in začuti duh afriškega otroštva iz prve roke. Starejša otroka sta že solarja, zato tokrat nismo zbirali donacij samo za ambulanto, ampak tudi za lokalno šolo. V vasi osemletko obiskuje 545 otrok, zanje skrbi devet učiteljev. Razredi so izjemno polni, saj je v njih od 50 do 92 otrok. Šoli je pridružena mala šola, ki jo v treh igralnicah obiskuje 150 otrok, starih od tri do pet let, zanje skrbi štiri vzgojiteljice. Včasih v šolo zaradi stroškov šolanja, ki si jih družina ne more privoščiti, otroci vstopijo pozno. Letni stroški šolnin so od 80 do 130 evrov (odvisno od razreda), ob čemer mora družina priskrbeti še za uniformo, obutev, šolsko torbo in osnovne učne pripomočke. Mesečni zaslužek v vasi je med 50 in 100 evri, družine pa imajo velikokrat po pet ali več otrok. Srednja šola je zaradi višjih šolnin za mnoge učence nedosegljiva. Ko smo pred potjo v Afriko vprašali učitelje, kaj v šoli najbolj potrebujejo, je bil odgovor karkoli. Hvaležni so bili za vse, kar smo prinesli. Zalvaljujejo se za donacijo medvoški izpostavi Mladinske knjige, prav posebej pa otrokom in učiteljicam POŠ Sora za akcijo, v kateri so zbrali veliko šolskih potrebščin in pripomočkov, ki so se izkazali za neprecenljive. V šoli so nam pripravili nepozaben sprejem in veselje ob predaji

donacije je bilo nepopisno. Zahvalne molitve iz ust učiteljev so nas ganile in kriki veselja otrok ob pogledu na žoge so daleč naokrog preplašili vse ptice z dreves. Ko so nam razkazali šolo, smo razumeli, zakaj. Učilnice so bile zgrajene leta 1956 in so ostale v prvotni obliki. Razredi so prazni, omet se lušči s sten, klopi razpadajo. Učnih pripomočkov praktično ni, ni nobenih barv in ustvarjalnih materialov, vse izdelajo sami – od žog do preprostih učnih plakatov. Sto petdeset otrok iz male šole nima svojega stranišča, zato uporabljajo živo mejo za igralnicami. Otroci se podijo po nevarnih razpadajočih pločevinastih igralih. To je pretresljiv primer odročne, od vseh pozabljenе državne šole, ki je zanesljivo ena najrevnejših, ki obstajajo. Misel na to, kakšne možnosti imajo otroci, da si v teh razmerah utrejo pot do izobrazbe in poklica, je zelo žalostna. Kakor je bil obisk šole šokanten, saj je bila v precej slabšem stanju kot ob našem prvem obisku vasi, je bilo pozitivno začuti-

sproščeno uživali vsak trenutek,« je povedala.

Afriški »hakuna matata« tudi nam ne bi škodil

Kot poudari, je v preteklosti večkrat naletela na očitke, da Afriko opisuje preveč romantično. »Morda bi ljudje res lahko naredili več, da bi se otresli oklepa revščine, morda smo mi bolj delovni in disciplinirani ter v življenju iščemo manj bližnjic. Smo pa zato veliko manj sproščeni in manj povezani. V gonji za lastnimi dosežki smo pozabili vzeti s sabo ljudi. Formalizirali smo vjudnostne pozdrave ali pa kar hitro drug mimo drugega brez njih. Tudi v vas so prišli mobiteli in nekatere moderne dobrine. Vrednote pa k sreči za zdaj ostajajo njihove. Občutek skupnosti je v vasi še vedno neverjeten. Prijazen in topel, nasmejan pozdrav je temeljni del kulture, ne glede na sorodstvene, socialne ali profesionalne vezi. 'Živijo, brat, kako si, kam greš?' je slišati na vsakem koraku in v vasi je nemogoče, da ne bi

V vasi osemletko obiskuje 545 otrok, zanje skrbi devet učiteljev. Razredi so izjemno polni, saj je v njih od 50 do 92 otrok. / Foto: osebnih arhiv

ti splošni duh olajšanja med vaščani. Zdravila so pregnala AIDS, sirote HIV-a so odrasle in si ustvarile svoje družine, obdelujejo svoja polja, zraslo je mnogo dreves, po pašnikih se pase govedo in drobnica, ob vaškem mlinu živi mala vaška tržnica in kar nekaj domačij ob glavni vaški poti ima dostop do elektrike in vodovoda. Le še nekaj je tistih res skrajno revnih družin, ki se v strganih oblačilih borijo za vsak grizljaj. Domačini so nas sprejeli enako toplo kot vedno. Moji otroci niso imeli nikakršnih težav z drugačnostjo, preprostostjo in veliko manjšim bivalnim udobjem, kot so ga vajeni doma, ampak so se zli- z okolico in domačini in

na poti večkrat postal in kogarkoli že na daleč pozdravil z glasnim, nasmejanim 'Dober dan, kako gre?' Po kratkem klepetu se pot nadaljuje s še enim prijatnim trenutkom v dnevu več. Nanizani prijazni in iskreni pozdravi naredijo neznanega razliko v splošnem vzdušju in vli-vajo občutek varnosti in pripadnosti. Ljudje skrbijo drug za drugega in so veliko bolj prepleteni med sabo kot pri nas. To je afriški »hakuna matata«, ki ne bi škodil tudi nam. Ne pomeni, da ni problemov, ampak da so ti lažji in premagljivi, dokler imamo drug drugega, smo del večje skupnosti in živimo dobro to svoje edino življenje,« je zaključila.

Starejša otroka sta solarja. Brez težav sta se vživela v dogajanje v vasi in sproščeno uživala vsak trenutek. / Foto: osebnih arhiv